

Mimořádná akvizice Národní galerie Praha: tajemná Madona z Havraně

16.11.2022 - Eva Sochorová | Ministerstvo kultury ČR

Pouze výjimečně se stává, že se v tuzemsku objeví dosud neznámá socha ze 14. století. Tato představuje Madonu jako královnu nebes či obecněji královnu andělů.

Zobrazuje Pannu Marii sedící s malým Ježíšem na trůnu, nadnášeným trojicí muzicírujících andělů. Je oděna do šatu přepásaného pásem a do vrchního pláště. Její tvář je charakteristická vysokým čelem, malým nosem, jemnými ústy a mírně vystupující bradou. Zvlněné vlasy kryla původně rouška, později seříznutá, snad z důvodu oblékání sochy, jak potvrdila restaurátorka NGP Markéta Pavlíková. Po stylové stránce má dřevorezba nejbližší k sochám, jejichž tvůrce je v literatuře označován jako Mistr Bečovské Madony. Jeho dílna sídlila pravděpodobně v Praze.

Na základě artefaktů patří socha do stylové skupiny trůnicích Madon, které dokládají vyspělost pražského uměleckého centra za vlády Karla IV. Komparace dovolují časové zařazení do 60.–70. let 14. století. Dataci díla do této doby podporují i hudební nástroje v rukou andělů – kviterna a fidula, které tehdy patřily k vybavení hudebníků.

V 19. století se Madona prokazatelně nacházela v kostele sv. Vavřince v Havrani u Mostu. Odtud je odvozen i její název, jak dohledala badatelka Lenka Stolárová. Ta také, společně s profesorkou Michaelou Ottovou a profesorem Janem Roytem, zásadně přispěla k získání díla do sbírek NGP.

Na tiskové konferenci NGP byla Madona na andělském trůnu z Havraně poprvé představena v nálezovém stavu. Jak podotýká Olga Kotková, ředitelka Sbírký starého umění, po restaurování bude vystavena v Klášteře sv. Anežky České, kde výrazně obohatí dlouhodobou expozici středověkého umění *Čechy a střední Evropa 1200–1550*.

Sochařská tvorba z období vlády Karla IV. je ve fondu NGP zastoupena velmi skromně, přestože se jedná o stěžejní období naší státnosti, jež ztělesňuje právě vláda císaře Svaté říše římské a českého krále Karla IV. I z tohoto důvodu jde o zcela jedinečnou akvizici, kterou díky podpoře Ministerstva kultury ČR galerie představí veřejnosti. „*Této podpory si nesmírně vážíme, společně se nám povedl téměř zázrak. Madona z Havraně je poklad, který předáme dalším generacím, veřejnosti a odborníkům nejen v oblasti umění, ale také muzikologie,*“ dodává generální ředitelka Národní galerie Praha Alicja Knast.

„*Madona na andělském trůnu z Havraně od Mistra Bečovské Madony je unikátní socha ze 14. století a jsem bez nadsázky šťastný, že se ocitla díky finančním prostředkům Ministerstva kultury ve sbírkách Národní galerie Praha. Jen velmi vzácně se u nás stává, že by se na trhu objevila takto stará socha, která byla doposud neznámá. Tím spíše je pak svátkem, když takto krásné a významné dílo získá do své sbírky stát,*“ říká ministr kultury Martin Baxa.

<https://www.mkcr.cz/novinky-a-media/mimoradna-akvizice-narodni-galerie-praha-tajemna-madona-z-havrane-4-cs5027.html>